

MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN VỀ KINH TẾ VÀ KINH TẾ Y TẾ

*PGS.TS. Hoàng Văn Minh
Trường Đại học Y Hà nội*

Mục tiêu

Trình bày khái niệm và ví dụ về:

1. Kinh tế, kinh tế vĩ mô, kinh tế vi mô, thị trường, cung, cầu
2. Kinh tế y tế, thị trường chăm sóc sức khỏe, cung, mong muốn, yêu cầu, nhu cầu trong thị trường chăm sóc sức khỏe

Kinh tế?

Mua tivi nào?

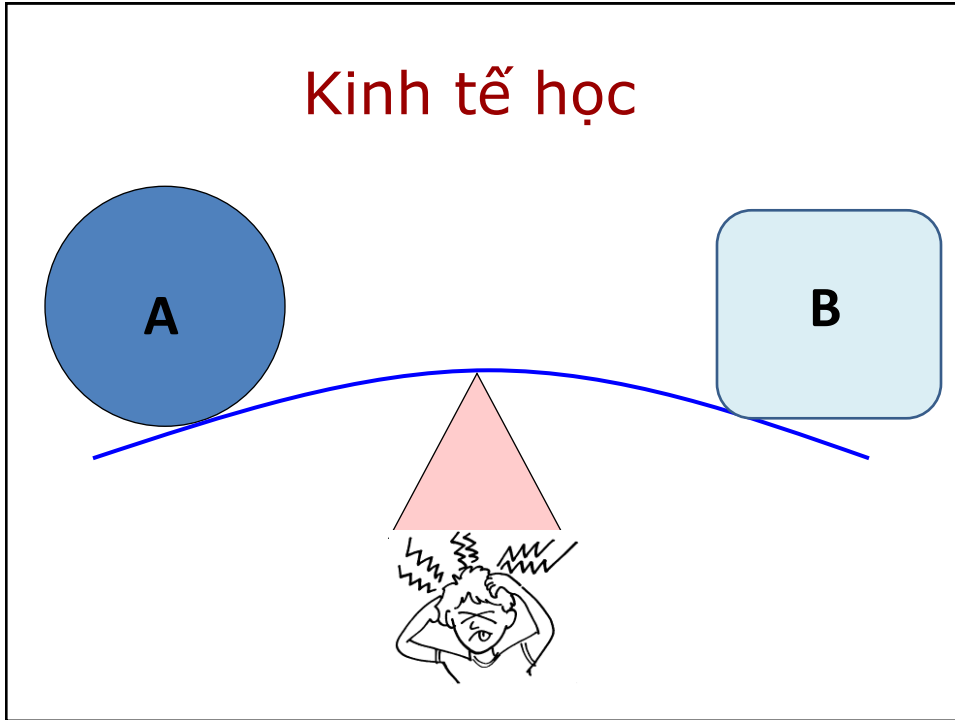
5000.000 đ

15.000.000 đ

100.000.000 đ

Kinh tế học?

Môn khoa học lựa chọn phương án tối ưu trong việc sử dụng các nguồn lực khan hiếm để thoả mãn những nhu cầu của cá nhân và cộng đồng

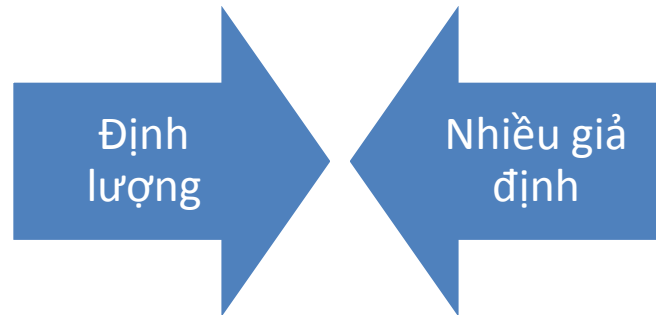
Kinh tế học

Khan hiếm

Lựa chọn

Kinh tế học

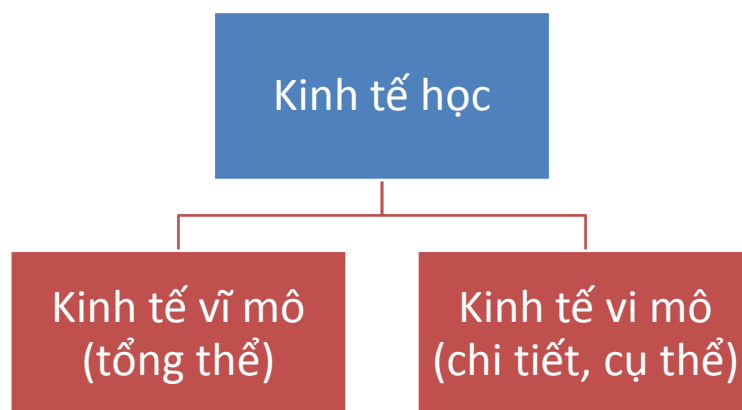
Kinh tế học

1. Sản xuất cái gì?
2. Sản xuất như thế nào?
3. Sản xuất cho ai?

Chi phí cơ hội

Là giá trị của cơ hội tốt nhất đã bị bỏ qua

Nếu không ngồi học ở đây anh/chị đi làm việc khác thì sẽ kiếm được 1.000.000đ. Như vậy, chi phí cơ hội của việc ngồi học sẽ là 1.000.000đ.

Kinh tế vĩ mô?

Nghiên cứu về nền kinh tế nói chung (quốc gia, quốc tế)

Ví dụ: *GDP, GNP, lạm phát, ...*

1980: 1 Zimbabwe dollar # 1 USD

2008: 250 triệu Zimbabwe dollars # 1 USD

100 USD => 20 kg tiền Zimbabwe

GDP:

(Gross Domestic Products: Tổng sản phẩm quốc nội)

Là giá trị tính bằng tiền của tất cả các sản phẩm và dịch vụ được sản xuất ra trên phạm vi lãnh thổ của một n^oc trong một thời kỳ (năm)

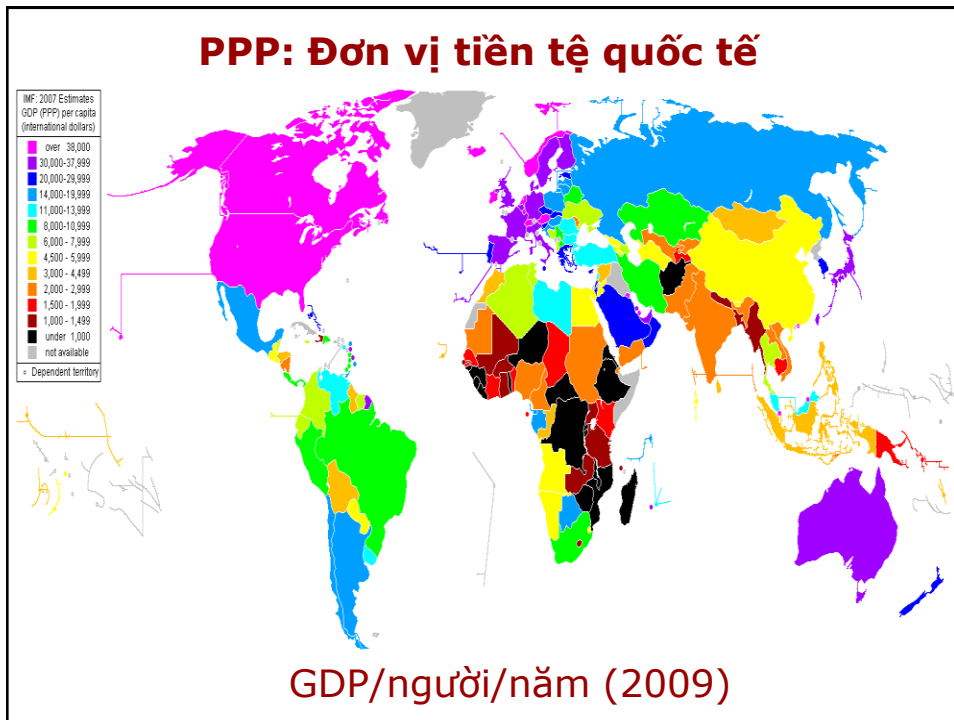
GNP:

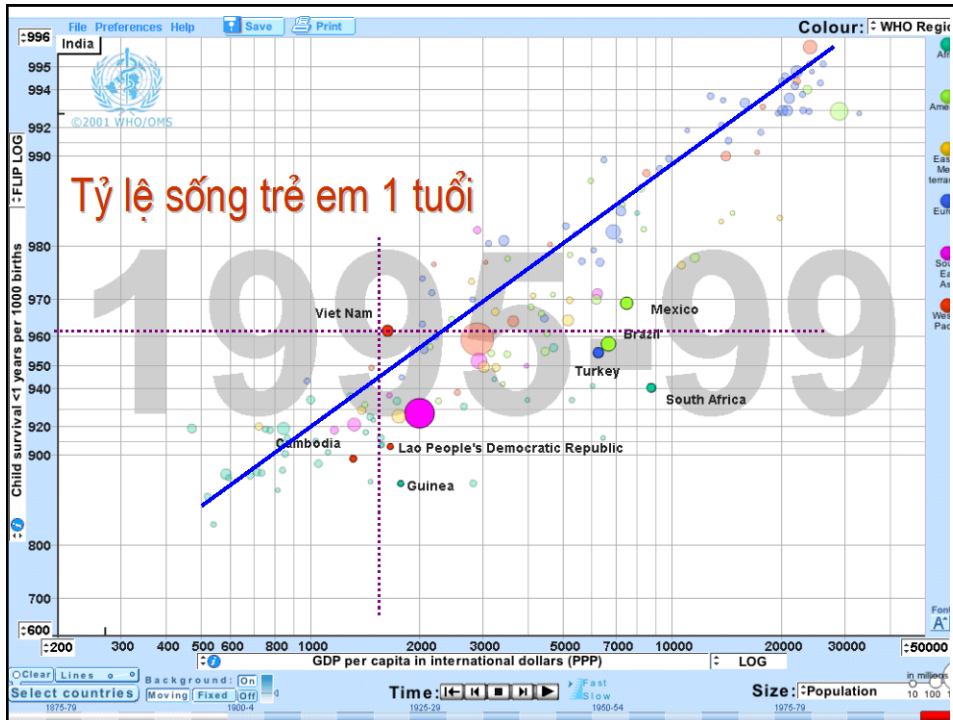
(Gross National Products: Tổng sản phẩm quốc gia)

GNP= GDP

+ Thu nhập yếu tố từ n- ớc ngoài chuyển vào trong n- ớc

- Thu nhập yếu tố từ trong n- ớc chuyển ra n- ớc ngoài

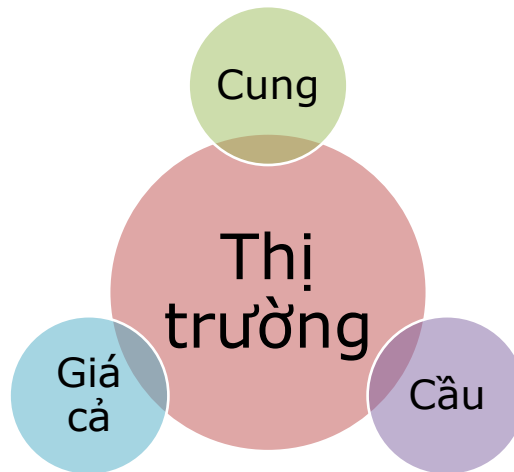

Kinh tế vi mô?

1. Nghiên cứu về những vấn đề kinh tế cụ thể của các cá thể đơn lẻ, như công ty và cá nhân người tiêu dùng
2. Phân tích diễn biến thị trường thông qua quan hệ cung, cầu và giá cả

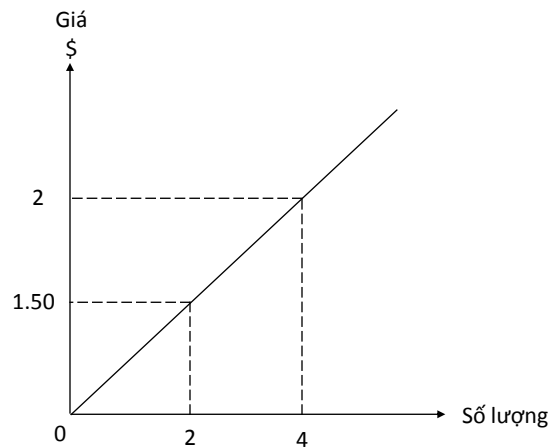
Kinh tế vi mô?

Cung (Supply)

- Hành vi của người cung cấp hàng hóa, dịch vụ
- Số lượng hàng hóa, dịch vụ có khả năng được sản xuất, cung cấp (sẵn sàng bán với các mức giá khác nhau)

Đường cung (S)

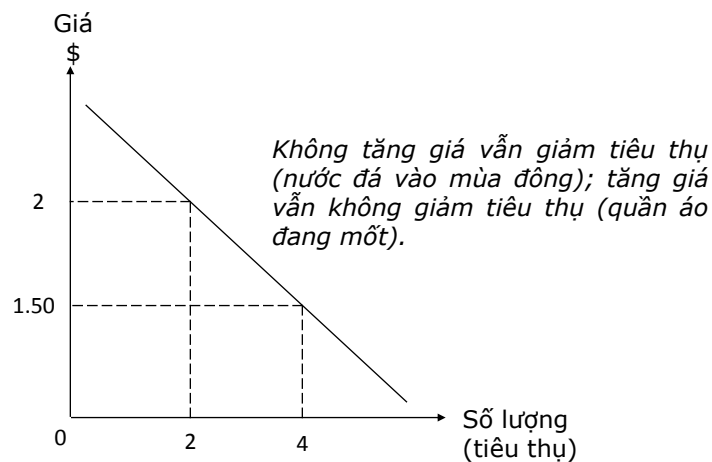
Yếu tố ảnh hưởng tới cung

- Giá hàng hóa
- Số lượng người bán
- Khoa học, công nghệ sản xuất
- Giá cả nguyên liệu đầu vào
- Chính sách của nhà nước

Cầu (Demand)

- Hành vi của người người mua, sử dụng dịch vụ
- Số lượng hàng hóa, dịch vụ có khả năng được tiêu thụ, sử dụng

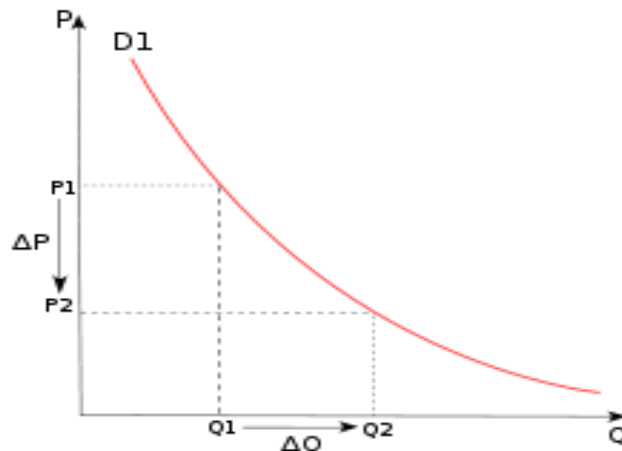
Đường cầu

Yếu tố ảnh hưởng tới cầu

- Giá hàng hóa
- Số lượng người mua
- Bản chất hàng hóa (thiết yếu/có thể thay thế)
- Giá của hàng hóa thay thế
- Nhu cầu, sự ưa thích (thị hiếu)
- Khả năng chi trả (thu nhập), sẵn sàng chi trả
- Chính sách của nhà nước

Độ co giãn cầu bởi giá (E: Price Elasticity of Demand)

Độ co giãn cầu bởi giá (E: Price Elasticity of Demand)

Thể hiện sự thay đổi về lượng cầu khi giá của hàng hoá đó thay đổi

$$E = \frac{\% \text{ thay đổi lượng cầu}}{\% \text{ thay đổi về giá}}$$

% thay đổi lượng cầu = (lượng cầu mới - lượng cầu cũ) / lượng cầu cũ

% thay đổi về giá = (giá mới - giá cũ) / giá cũ

Ví dụ

Giá (đ)	Số lượng
40.000	700
50.000	600

$$E = 0.57$$

Giá trị E

E < 1

Cầu ít phụ thuộc vào sự thay đổi giá (hàng hoá thiết yếu)

E > 1

Cầu phụ thuộc vào sự thay đổi giá (hàng hoá có thể thay thế, xa xỉ, nhiều nguồn cung)

E = 1

Cầu không thay đổi

Kinh tế y tế ?

Kinh tế y tế?

Nguồn lực y tế: Khan hiếm

31

Kinh tế y tế?

Sự ứng dụng các lý thuyết, khái niệm và kỹ thuật của kinh tế học vào lĩnh vực y tế.

Kinh tế y tế

- Effectiveness (hiệu quả)
- Efficiency (hiệu suất)
- Efficacy (hiệu lực)

Ra quyết định

Mục tiêu kinh tế

Đạt

Không đạt

Mục tiêu khác

Đạt

?

Không đạt

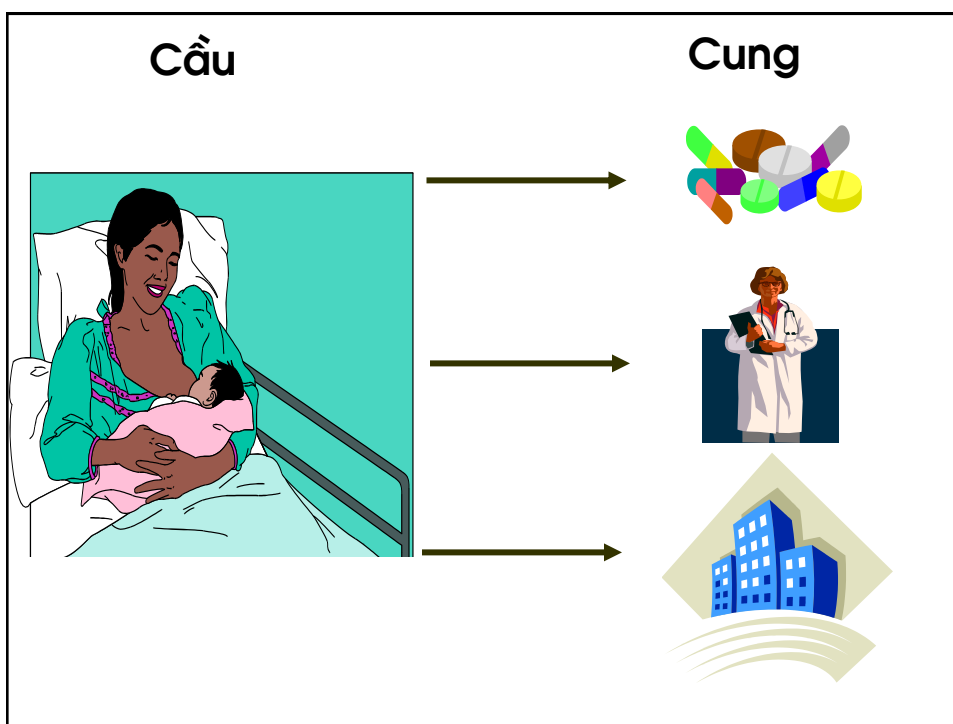
?

Thị trường chăm sóc sức khoẻ

Chị Hà sống ở một xã Văn Yên, huyện Côn đảo. Chị hay bị đau đầu và hay đến mua thuốc tại cửa hàng thuốc t_đ nhân. Mới đây, có một bác sỹ về h_đu, mở một phòng mạch t_đ gần nhà chị. Chị cũng đã đôi lần đến khám bệnh tại phòng mạch của bác sỹ này. Lần này, cháu bé con chị (1 tuổi) bị sốt, chị ch_đa biết nên đến đâu để khám và chữa bệnh cho con.

Phân biệt các thành phần của thị trường CSSK

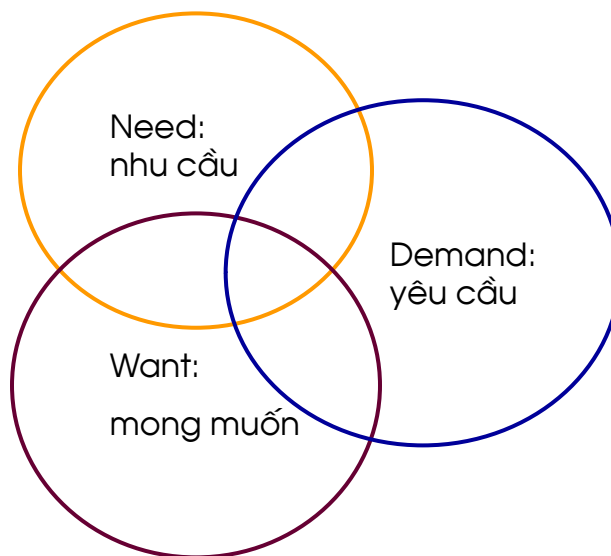

Cầu

Chị Hà mang con đến bệnh viện huyện. Chị ta muốn có thuốc để hạ sốt cho con. Nhưng người y sĩ trực tại bệnh viện lại nói, không phải dùng thuốc mà chỉ cần nghỉ ngơi và cho cháu uống nhiều nước là được. Thất vọng, chị ra chợ huyện mua một ít thuốc theo lời khuyên của người bán hàng.

Chị Hà hành động đúng hay sai?

Cầu

Mong muốn, yêu cầu và nhu cầu

- **“Mong muốn= Want”**: là cái mà người bệnh cho rằng sẽ tốt nhất với họ, là cái mà họ muốn
- **“Yêu cầu= Demand”**: là cái mà cuối cùng người tiêu dùng mua (có tiền để mua)
- **“Nhu cầu, cần= Need”**: là cái thực sự cần thiết, do nhà chuyên môn quyết định

Cung

Bác sĩ Hùng mở phòng mạch ở làng A. Ông ta đã vay tiền để sửa nhà và mua trang thiết bị. Mỗi tháng, ông phải trả lãi xuất ngân hàng chi 150.000 đ, trả công cho người giúp việc 200.000 đ, chi điện, nước,.... 100.000 đ. Nếu ông đặt giá 2,500đ/lần khám bệnh và mỗi ngày có trung bình 10 bệnh nhân, thì ông sẽ lời bao nhiêu (giả sử tuần làm việc 6 ngày, và một tháng có 4 tuần).

Công việc như vậy có đáng làm không và làm thế nào để tăng lợi nhuận ?

Cung

Bác sĩ Hùng mở phòng mạch ở làng A. Ông ta đã vay tiền để sửa nhà và mua trang thiết bị. Mỗi tháng, ông phải trả lãi xuất ngân hàng chi 150.000 đ, trả công cho người giúp việc 200.000 đ, chi điện, nước,.... 100.000 đ. Nếu ông đặt giá 2.500đ/lần khám bệnh và mỗi ngày có trung bình 10 bệnh nhân, thì ông sẽ lời bao nhiêu (giả sử tuần làm việc 6 ngày, và một tháng có 4 tuần), công việc như vậy có đáng làm không và làm thế nào để tăng lợi nhuận ?

$$\text{Chi} : 150.000 + 200.000 + 100.000 = 450.000(\text{đ})$$

$$\text{Thu} : 10 * 2.500 * 6 * 4 = 600.000 (\text{đ})$$

$$\text{Lãi} : 150.000 (\text{đ})$$

Các biện pháp tăng lợi nhuận

- *Cắt giảm chi phí (số sản phẩm giữ nguyên, nhưng sử dụng nguồn lực hiệu quả hơn)*
- *Tăng số lượng sản phẩm (giữ nguyên đầu vào, tăng đầu ra)*
- *Tăng giá sản phẩm*

Tăng giá

Bác sĩ Hùng thử nghiệm về giá khám bệnh để xem giá nào là phù hợp nhất. Kết quả như sau:

Tháng	Giá	Số lượng
1	3	400
2	5	240

1. Số lượng bệnh nhân được gọi là gì?
2. Nên chọn mức giá nào? (giả sử các chi phí khác không đổi)
3. Cho biết là liệu có sự cạnh tranh ở đây không?